

[Martin Sørensen (Peterslund).]

væk, saaledes som § 3 drejer sig om, og jeg anser det for rigtigt, at man i de i § 2 omhandlede Tilfælde har udeladt Regelen om, at Landvæsenskommissionens Kendelse kan indtages for Overlandvæsenskommissionen. Landvæsenskommissionen bestaar af en Dommer og to Mænd paa Egnen, som er udnævnt af Amtet til at tiltræde Landvæsenskommissionen. Man maa derfor kunne gaa ud fra, at de Kendelser, saadanne Kommissioner afsiger, hviler paa et retfærdigt Grundlag, saa baade Mergelselskabet og vedkommende Ejer kan være tjent med dem.

Med disse Bemærkninger skal jeg paa mit Partis Vegne anbefale Forslaget til villig Behandling i det høje Landsting.

J. S. Foget: Af Ministerens Forelæggelsestale fik man jo ingen Oplysninger vedrørende Lovforslaget og særlig ikke om Nødvendigheden af Bestemmelserne i §§ 2 og 3.

Maa jeg først sige vedrørende § 1, at Udtrykket „Jordbrugskalken“ efter min Mening ikke er godt. Hvorfor ikke nøjes med Udtrykket „Kalk“?

§§ 2 og 3 indeholder de vigtigste af de foreslaaede Ændringer, og man begrundes disse Bestemmelser med, at Det danske Hedeselskab og Foreningen De danske Mergelselskaber har beklaget sig over, at visse Entreprenører har opnaaet Kontrakter vedrørende Udnyttelse af Mergellejer uden at udnytte disse. Hvis det kun er saadanne Enkelttilfælde, man ønsker at komme til Livs, behøver man ikke at give Loven en saa generel Udformning. Medens jeg fuldt ud kan tilslutte mig, at man i Tilfælde som de anførte maa have Ekspropriationsret, saa stiller Forholdet sig noget anderledes i Tilfælde, hvor Ejeren f. Eks. ikke ønsker at anlægge en Mergelgrav midt i sin Mark eller Have, eller hvor en Ejer ikke ønsker sin Mark ødelagt, fordi der kun findes yderst begrænset Mergel i Lejet. Det er givet, at man med de nuværende Transportforhold maa søge at skaffe den Mergel, der findes paa Egnen, men der maa være Grænser for, hvor vidt man kan gaa over for den enkelte Ejendomsret. Da det forekommer mig, at der ikke foreligger fyldestgørende Oplysninger med Hensyn til disse Lovparagraffer, maa vi forvente at faa nærmere Oplysninger i et derom nedsat Udvalg.

De følgende Paragraffer, §§ 4—10, har jeg ikke noget særligt at indvende imod.

Jeg vil benytte Lejligheden til at takke for, at Tanken om Billiggørelse af Udlægs-

forretninger ved at overlade til Sognefogeden at overtage dem ogsaa er overført til denne Lov. Jeg tror ikke, at Ministeren har Grund til at fortryde, at han endelig gav efter vedrørende dette Spørgsmaal i Høstpantebrevloven, for det har sparet de fattige Landmænd for mange Penge.

De resterende Paragraffer finder jeg ikke Anledning til at fordybe mig i. Af disse er § 14 ikke mindst betimelig.

Ministeren for Landbrug og Fiskeri (Bording): Jeg takker samtlige 5 Ordførere for deres Anbefaling af Lovforslaget, selv om jeg maa erkende, at den sidste Ordfører gjorde det med et vist Forbehold.

Da jeg forstaaer, at man fra flere Sider ønsker, at Sagen skal behandles i et Udvalg, er der vel ingen særlig Grund til at gaa ind i en Diskussion om Enkeltheder i Forslaget. Jeg er rede til at forhandle med det Udvalg, som formodentlig bliver nedsat til videre Behandling af Sagen, om Enkeltheder, som man ønsker nærmere oplyst.

Jeg skal kun sige til det ærede 2det Medlem for 6te Kreds (J. S. Foget) angaaende Ekspropriationsretten, at jeg tror ikke, det kan gaa an at gennemføre en Ekspropriationsret, hvis den ikke gælder over det hele. Hvis man skal følge Grundloven, maa alle være den Bestemmelse underkastet. Man maa jo huske paa, at hvis det ikke betyder ret meget, hvis der ikke er ret meget Mergel og man skal yde fuld Erstatning, vil det sikkert i alle Tilfælde gaa saadan, ifald den paagældende Ejer modsætter sig en Foranstaltning, fordi den vil være til stor Gene for ham, at der saa ikke bliver gennemført nogen Ekspropriation. Men paa den anden Side er det af saa stor Vigtighed for Landmændene at faa merglet deres Jord, at Chikaneri og anden Surhed eller Spekulation i en Gevinst, som er uberettiget, ikke maa forhindre, at store Kredse af Landbruget kan faa Mergel, naar den er der. Og det er jo en given Ting, at man ikke gennemfører noget saadant, naar det ødelægger Mandens Ejendom ved at grave ned i Haven eller lignende for at faa en Smule Mergel. Det tror jeg ikke noget fornuftigt Menneske vil indlade sig paa, saa jeg nærer ingen Betænkelighed ved at gaa ind paa de Ønsker, der er fremsat herom. Jeg ved, at der foreligger Tilfælde, hvor man har været udsat for en Modstand mod at faa gravet Mergel, som det er nødvendigt at faa ophævet. Derfor vil jeg ogsaa tro, at naar man faar en Udvalgsbehandling om Sagen, vil der opnaas fuld Enighed om Lovforslagets Gennemførelse.